ఆశాప్రియ

మన జీవితమంతా కలలు కంటూ కూర్చోడమేననీ, తీయనికలలన్నీ యవ్వనంలోనే కంటామనీ, అంచేత జీవితంలోని మాధుర్యం అంతా యౌవనంలోనే వుందనీ ఎవరేనా అంటే వారితో నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను; కానియీ కలలేవీ యథార్థాలు కావు. పాతకలల్ని స్మరించుకుంటూ బ్రతకాల్సిందే అని అంటే మాత్రం నేను ఖండిస్తాను. కల యథార్థమవుతుందని నేను ఋజువుచేసుకున్నాను నిదర్శనం యిస్తాను.

నా యువకస్వప్నాలకు ఆద్యంతాలు ఆశాప్రియ. ఆమె నా ఊహావిశ్వాసానికి కేంద్రం; హృదయానికి నాలుగోపరిమాణం; నావునికికి కారకురాలు; నిద్రకు కన్నీటితో తడిసిన తలగడదిండు; వొక్క కన్నీటి బిందువును, శాస్త్రజ్ఞుడు పరిశోధిస్తే అందులో ఆశాప్రియ అణువులు దొరుకుతాయి; ఆ పరమాణువుల వింతకలయిక నా స్వప్నం.

ఆశాప్రియను జీవితంలో ఎప్పుడైనా వొక్కసారి చూడగలనా? చూడగలిగితే, కల యథార్థమై, యథార్థమే కలవుతుంది.

తెల్లటి మల్లుబట్టమీద ఎన్నో దర్శనాలిచ్చింది ఆశాప్రియ. భక్తురాలిగా రుక్మిణీపాత్రలో, దేవుడంటే [illegible] నాకు భక్తివిశ్వాసాలు నేర్పింది. విరహిణిగా [illegible] శకుంతలగా

పాత్రతో, నాకు బ్రహ్మచర్యం రాసిపెట్టింది: 'వన్నుమోనా' లో ట్రాజికల్ వేషంతో నాకు పిచ్చెక్కిపోయింది. ఇన్నింటిలో ఏది ఆమె నిజస్వరూపం ? 'ఎవరనీ నిర్ణయించేదిరా?' ఏ అవయవాని కా అవయవం విడివిడిగా చూపినా, మొత్తంగా అన్నీ కలిపిచూపినా, ఆమె ప్రచారంచేసిన సౌందర్యం అనే మతంలో, నాస్తికుడిని రెచ్చగొట్టే లోపాలు లేవు. కనురెప్ప పైకి లేస్తే, విశ్వం విప్పారుకుని, తారకలను మెరిసేటట్టుచేసే తల్లివెలుగులో కేంద్రీకృతమైన శక్తిని ప్రదర్శించినట్లుగా వుంటుంది. కాఠిన్యానికి కొలతబద్దలలాంటి సన్నటి క్రూరమైన పెదవులు-కాని నోరువిప్పితే,పళ్ళవరసలో కరుణారసం వుజ్వలంగా కదుల్తుంది. ఆ నవ్వును తల్చుకుంటే నా కేడుపొస్తుంది. ఆమె దుఃఖిస్తే. తెరంతా తడిసిపోయి, తుడిచిత్రం పడదేమో ననిపించేది. ఆమెను చూసిన కళ్ళతో బైటికొచ్చి - స్త్రీలకేసిచూస్తే-యీ మనుషులందరూ వొకే జాతివారేనా అన్న అనుమానం బాధించేది. నాచుట్టూ ఆశాప్రియ - మరో కొత్తప్రపంచం అల్లింది. ఆప్రపంచంలో మేమిద్దరమే తప్ప యింకెవ్వరూ వుండరు; అప్పుడప్పుడు పక్క-వేషాలు తొంగిచూస్తాయి; కాని వాటికి మా ప్రపంచపు నిశ్చలత్వాన్ని కలవరపెట్టే చాంచల్యం లేదు. తోకచుక్కలా వెలిగిపోతుంటాయి

నా కలలు వర్ణించను. వర్ణించేశక్తి నాకులేదు. కాస్త మచ్చుచూపమన్నా, చూపేధైర్యంకూడా లేదు. అంతేకాదు. వర్ణించే అవసరం లేదు. మీరు ఆశాప్రియను చూసివుంటే -

మీరూ నాలా యౌవనంలోవుంటే - మీవీ నావీ, వొకే కలలు.

బి. ఏ. ప్యాసై - వుద్యోగంలేక యింట్లో కూర్చున్న రోజులవి. ఆశాప్రియను వూహించుకోవడమే నా కాలక్షేపం. చంద్రుణ్ణిచూసి యీ చంద్రుడే ఆశాప్రియపై వెన్నెల కురి పిస్తాడని సంతోషించేవాణ్ణి. మేమిద్దరం ఒకే దేశంలోవున్నాం వొకేభాష మాట్లాడతాం; వొకేగాలి పీలుస్తాము; తప్ప కుండా ఎప్పుడో చనిపోతాం. ఎన్నింట్లో సమానం! ఎంత దగ్గర !!

'చంచల' వారపత్రిక సంపాదకుని మా బాబయ్య ఎరుగును. నా కా పత్రికలో వుద్యోగం యిప్పించాడు. జీతం ఎనభై. పట్నంలో వుండాలి. అందుకని వొప్పుకున్నాను. ఆశాప్రియనుగూడా చూడొచ్చు.

నా అభిరుచి తెలుసుకుని సంపాదకుడు సినిమాఫుట నాకు వప్పగించాడు. ఆశాప్రియ నటించిన కొత్తచిత్రం 'స్వప్న జగత్తు' విడుదలయింది. పోషకులకోసం ప్రత్యేకంగా వొక 'షో' వేశారు. మా పత్రికతరఫున నేనూ వెళ్ళాను. చిత్రంలో పాల్గొన్నవారందరూ చూడ్డాని కొచ్చారు. ఆశాప్రియ మా త్రం రాలేదు. ఆనాడే, ఆచిత్రంలో దాసీకన్యగా చిన్న వేషం వేసిన అనూరాధను చూడ్డం జరిగింది. (నాపక్కనేవచ్చే కూర్చుంది; ఛాయనలుపు-ఎంతో కళైన మొహం; లోపలికి కస్తు లన్నీ బైటకొచ్చే మార్గం లేక లోలోపల దహించుకుపోయి నలుపైనట్లుంటుంది.) చూడగానే మళ్ళామళ్ళా చూడాలనిపిం చదు. పరిచితులకు వోపికతో పరిశీలిస్తే - క్రమంగా వ్యక్త

మయ్యే అందం ఆమెది. అసలది అందంకూడాకాదు; చీకటి అందంగా వుండదు. నక్షత్రాల నిర్మలత్వాన్ని అందంగా నిజాన్ని చేస్తుంది. లోయలో వున్నవారికే శిఖరాల అందం; అట్లాంటిది అనూరాధ.

చిత్రంఅంతటిలోనూ ఆమె పదిపదిహేను నిమిషాలు మాత్రం వొస్తుంది. ఆ కాస్సేపటిలోనూ ఆమెకు భవిష్యత్తు వుందని నేను తేల్చుకున్నాను. ఆమెనటనలో 'నేనుగొప్పగా నటిస్తున్నాను, అన్న చైతన్యం లేదు. ప్రేక్షకులు కుర్చీలలో బిగిసికూర్చుని శ్వాసను ఆపుచేసుకోరు. తమకే తెలీకుండా ఆమె మెత్తగా వొత్తిడికలిగించి – వాతావరణాన్ని విస్ఫుటంచేసి – సముద్రం విడిపోయి మళ్ళా కలుసుకున్నట్లు – జారిపోతుంది. 'షో' ముగిసింది. అనూరాధను అభినందించి మెచ్చుకున్నాను. ఆమె ఆశ్చర్యంతో ఏమీ మాట్లాడలేక పోయింది. 'వచ్చేవారం చంచల – చదవండి – కాదు – చదువు–ఏం?' అన్నాను. దిగులుగా నవ్వి వెళ్ళిపోయింది.

ఆరోజుల్లా ఆమెను ఎందుకు 'అండీ' అని సంబోధించ లేకపోయానో తర్కించుకున్నా. పురుషుడు ఆధిక్యతనుప్రకటించుకోడమూ? యౌవనాన్ని, చనువుతో అభినందించడమూ? లేక నా తలబిరుసా ?

చంచలలో స్వప్నజగత్తును గురించి వ్రాస్తూ– వ్యాసములో మూడోంతులు అనూరాధను మెచ్చుకోడానికి వినియోగించాను 'ఈచిత్రంచూసి సిగ్గుతో తలొంచుకుని బైట కొచ్చాను. ఇల్లాంటిచిత్రాలు– ఆంధ్రదేశానికే అవమానం. మనవారి తెలివితక్కువతనాన్ని – యీ చిత్రం చాటిసంత

స్పష్టంగా మరేచిత్రమూ చాటదు. ప్రతిది మన మంచికే అన్నారు పెద్దలు. ఈచిత్రంలో గొప్పభవిష్యత్తుగల తారను చూపించారు నిర్మాతలు. అందుకు వారినీ- యీచిత్రాన్నీ క్షమించొచ్చు.'

మా సంపాదకునికి తెలియపర్చకుండా వ్యాసంలో యిల్లాంటివాక్యాలు దొర్లించాను. చూసుకుని నన్ను చివాట్లు పెట్టాడాయన ఆత్మను చంపుకుని - ఎట్లా అబద్ధాలువ్రాయ మన్నారని అడిగాను. ఆయన నవ్వాడు.

'ప్రధానపాత్రలమీద నీ కేదో పగవున్నట్లువ్రాశావు. అనామకులు - అనామకమైన పాత్రల్ని మెచ్చుకుంటారు కాబోలు !' అని నవ్వుతూ అన్నా - నన్నామాట చాలా బాధించింది. ఆశాప్రియ ఆనాడు కనపడలేదని - నా కసి - పగ - యీవ్యాసంలో వెళ్ళగక్కాను అనేటంతటి దగ్గరగా వున్నాయి మా సంపాదకుని మందలింపుమాటలు.

తరువాత కొన్నిరోజులకు తారలతో పరిచయం అని వొక శీర్షిక ఏర్పాటుచేశాడు సంపాదకుడు. ఆశాప్రియతో ఇంటర్వ్యూ భారం నామీద నేనే వేసుకున్నాను. ఏం మాట్లాడాలో - ఎల్లా మాట్లాడాలో వల్లించుకుంటూ రాత్రంతా నిద్రేపోలేదు.

ఆశాప్రియబంగ్లాదగ్గర కెళ్ళి వరండాలో కుర్చీమీద కూర్చున్నాను. లోపల్నించి నలుగురైదుగురు వరసగావొచ్చి - నన్ను చూసి వెళ్ళడం సాగించారు. పోలికల్ని బట్టి - వీరికీ ఆశాప్రియకూ వున్న బంధుత్వం వూహించలేకపోయాను. ఐదుగురిలో - యిద్దరు పిల్లలు. ఎవరిపిల్లలో ! ఆమె వుంటు

న్నది - మేడమీది వాటాలోనట. లేచి - వెనకవైపు మెట్ల మీదనుంచి మేడమీదకు వెళ్ళాను. తలుపుతట్టాను. తలుపు తీశారు. లోపలికెళ్ళి హాల్లో సోఫాలో కూర్చున్నాను. మూడు కుర్చీలు- మూల గుండ్రటిబల్ల- తివాచీమీద వీణ- గోడను సినీమా చిత్రపటాలు - బల్లమీద వారంక్రితంది తెనుగు వార్తాపత్రిక - వున్నాయి. పత్రికలో మొదటిపుటమీద 'స్వప్నజగత్తు' చిత్రం ఎడ్వర్టైజ్‌మెంటును బట్టి - యిది ఆశాప్రియ యిల్లేనని నిశ్చయించుకున్నాను. కాకపోతే నేనెందుకు అక్కడుంటాను ?

తలుపుతీసినామెవరో ? వెనుకభాగంమాత్రం కనిపించింది. లోపలివార్ని ఆకర్షించడానికి సకిలించాను; ఆవలించి చిటికవేశాను. గుమ్మంవెనక నిలబడి - 'ఎవరండీ ?' అని పలకరించి నామె 'అనూరాధ.' ఇద్దరం ఆశ్చర్యంగా-కళ్ళతో పరిచయంచేసుకున్నాం.

'మీరా !'

'... ...'

కాసేపు నిశ్శబ్దం

'మీరు ...నువ్వా - యిక్కడే వుంటున్నావా ? ...వుంటున్నారా ?' అన్నాను-తప్పులు దిద్దుకుంటూ. అనూరాధ నిండుగా నవ్వింది.

'అవును. నువ్వు అంటే తప్పులేదులెండి' అన్నది, కాని నాకు నమ్మకం కుదరలేదు. నన్ను ఆమె యిదివర్లో ఎరుగునట. నేను మూడేండ్లక్రితం వేసంగి, మాబాబయ్యగారివూర్లో గడిపినప్పుడు ఆమె నన్ను చూసిందట ! సోడాకొట్టు నరసయ్య

చెల్లెలట! నేనూ చాలాసార్లు ఆమెను చూశానట. ఒకసారి సోడా తాగి చిల్లరలేకపోతే - 'తరవాత యిద్దురులెండి' అన్నదట. ఆ సోడాడబ్బులు యింకా బాకీయే. ఆమె పిన్నమ్మకి ఆశాప్రియతో పరిచయంట. పట్టుపట్టి - సినిమాలో జేర్పించిందట. అంచేత తనూ ఆశాప్రియతోనే వుంది.

'ఆశాప్రియను గురించి అంతా చెప్పు' అన్నాను ధైర్యంగా మాట్లాడుతూ.

'ఎందుకు?'

విషయం చెప్పాను.

'నావిషయం రాయకూడదా ఏం?' అంది.

'ఎందుకు వ్రాయకూడదూ? మొన్న నేను వ్రాసిందంతా నిన్ను గురించే - ముందు ప్రధాన తారలు' అన్నాను.

'ఓహో, అల్లాగా ... మీరు వ్రాసింది, ఆశ చదివింది. నా సంతోషానికి - మేరలేదు. ఆ వ్యాసంలో ఆశాప్రియకు అన్యాయం జరిగింది. తనను మెచ్చుకోలేదు సరిగదా - తను దయదల్చి 'ఎక్స్ట్రా' వేషం యిప్పించిన "అనూ"ను మెచ్చుకోడమూ—నే నీ తెలివితక్కువ వ్రాతలు ఎందుకు వ్రాశానా అనిపించింది. కాని ఎక్కడికక్కడే తృప్తి — ప్రస్తుతం అనూరాధ సంతోషించింది కదా!

'ముందేదో పెద్దగాచేసే సూచన లున్నాయనీ-భవిష్యత్తుందనీ వ్రాశారు కదా - అంతే యిప్పు డేమీ లేనట్లుగా—' అనేసింది.

'ఉంది—అంటే - యింకా బాగానటించి పైకొచ్చే సూచనలు' అన్నాను - చమత్కారానికి నన్ను నేను అభినందించుకుంటూ. నా కేవో బోలెడు ప్రశ్న లడగాలనుంది, సమయానికి వొక్కటీరాదు 'నిన్ను గురించి చెప్పు' అంటే చెప్పిందిగా. నా కెల్లాంటి విషయాలను గురించి సమాధానం కావాలో నాకు తెలీదు.

''ఆవిడేరీ!''

అనూరాధ ఎర్రచీరకొంగులో కిలకిల నవ్వింది. నవ్వ డాని కేముంది? 'ఎందుకు నవ్వు ? తప్పా?'

'ఆవిడేరీ అంటే నవ్వొచ్చింది - ఏదీ అనలేదని — అంటే ముసిల్ది అనుకున్నారా?'యింకానవ్వుతోంది. శంకలూ - అనుమానాలూ లేని స్త్రీ మనస్సును చూసి అసూయ పడ్డాను. అర్థంలేకపోయినా - ఏదో వున్నట్టు మహా - నేనూ నవ్వేశాను.

'మీవాళ్ళు యింకెవ్వరూ లేరా!' అని అడిగాను. ఈప్రశ్నకూడా స్ఫుటంగా లేదని తెల్సు. ఏం జెయ్యను?

'మీరు ఆశను యింటర్వ్యూ చెయ్యడాని కొచ్చారు. నన్నడుగుతారేం ?'

'నువ్వు యింగ్లీషు చదువుకున్నావా?' అన్నాను. 'ఇంటర్వ్యూ' అన్నమాటను బాగా ఉచ్చరించటం చూసి.

'మీ కెట్లాగనిపిస్తోంది?' అని అనూరాధ కొంటెగా నవ్వుతోంది. స్త్రీ మనస్సు నే ననుకున్నంత అమాయకం కాదేమో!

ఇంతలో కారుహారన్ వీధిలో మోగింది. అనూరాధ చివాలున వెళ్ళి మెట్లతలుపులు తీసింది. ఆశాప్రియ మెట్లపై నుంచి గబగబ గదిలోకెళ్ళింది. వెనుక డ్రైవర్ కాబోలు, రెండుమూడు పాకేజిలు తెచ్చి, అనూరాధకిచ్చి దిగివెళ్ళాడు. అతను వెళ్ళగానే, మరో లాల్చీ, కండువా వేసుకున్న వ్యక్తి తిన్నగా లోపలికొచ్చి నాముందుగా వో కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

ఏడు, ఎనిమిది, తొమ్మిది, పది నిమిషాలు గడిచాయి. ఆయనా, నేనూ మాట్లాడుకోలేదు. ఆయన బల్లమీది పత్రికను తీసి చదవటం అభినయించాడు. నేను గోడమీద పటాలను, ఏచిత్రంలోనివో పోల్చుకోటం మొదలెట్టాను.

పదినిమిషాలు గడవగానే ఆశాప్రియ అలంకరించుకుని చక్కావచ్చింది... ఒక పర్వతం, తనమీద ఆకస్మికంగా చెట్లు మొలిపించుకుని, చెట్లమీద ఆకులు, పూలు, కాయలతో సంధ్యకు ఎర్రగాపండి కదిలివొచ్చినట్లనిపించింది. అంతే అంత లావుగా వుందని కాదుసుమండీ. కళ్ళను చూడనీకుండా చేసే వొక పెద్దవెలుగు, మెదడును ఆలోచించనీకుండా చేసే ఒక మహత్తర శక్తి ఆమెముందు చైతన్యంలేకుండా సంపూర్ణంగా జీవించడం జరుగుతుంది. పర్వతశిఖరంకేసి చూస్తే, మన అల్పత్వం తెలిసొస్తుంది. ఎర్రగా మంటలాంటి చీర,— తుపానుకు చెలరేగిన సముద్రంలా ఎన్నెన్ని మడతలో!—చీకటి తలంటుకున్నట్లు సాంపూతో బద్ధకించి, మందగించి, బిగిసి కూర్చున్న పెద్దజడ—నేను మొహంకేసి చూడలేదు, సిగ్గేసింది. నేనెవణ్ణి? ఆమెసినిమాతారని తెలీకపోతే, నిర్భయంగా

చూద్దును; మొహం నలుపని నిర్ణయిద్దును. సంసారపక్షమైన చీరా రెవికా కట్టబెట్టి, మూల కూర్చోబెడితే, మళ్ళా చూడ్డానికి యత్నించను. తెరపై సౌందర్యం, కలలో మాధుర్యం' అన్నీ, ఆమెకు నేనే ఆపాదించిన తర్వాత, సాధారణవ్యక్తిలా ఎల్లా కనపడుతుంది ?

ఆశాప్రియ పేముకుర్చీ వెనక్కి లాక్కుని, దర్జాగా కూర్చుంది. పేము సంతోషంతో మూలిగింది. ఆరెండో వ్యక్తి చేతులు నలుపుకుంటూ, నాకేసి చూసి ఏడుస్తూ నవ్వి, లేచి నిలబడి, కూర్చుని, మళ్ళా లేచి తలవూపి, వెళ్ళొస్తానని వెళ్ళాడు. నాకూ ఆ గతిపట్టకుండా కుర్చీని బిగించి పట్టుకున్నాను.

'ఆయన్ని ఎరుగుదురా—చాలా మంచివాడు-రోజూ వోపాలి నన్ను చూడకపోతే వుండలేడంట—వొచ్చి చూసి పోతుంటాడు—ఏమీ మాట్లాడడు—' అన్నది ఆశాప్రియ.

'మూగాడా ?'

'నయం. అనుకున్నవాళ్ళే మూగాళ్ళు. మాట్లాడేందుకేమీ లేదంటాడు—లక్షాధికారి—మీ పత్రికల ఆఫీసుల్ని వో పంద కొనిపారేస్తాడు.'

'నే నెవర్నో మీ కెట్లా తెలుసు ?'

'బాగుందే—సంపాదకుడు ఉత్తరం వ్రాశాడుగా—'

'వొచ్చింది నేననీ, మరొకరు కారనీ మీ కెట్లా తెలుసు—? బోలెడుమంది వొచ్చిపోతుంటారు గదా !'

'అయేంమాట్లు. అడ్డమైనవోళ్ళు ఎందుకొచ్చిపోతుంటారు ? సినిమావోళ్ళకి నీతీ జాతీ లేవనుకున్నావా ? రోజూ మీ పత్రికలవోళ్ళే పీడపురుగుల్లాగ గుమ్మాల్లోని పట్టుకు

పెళ్ళాడుతుంటారు. ఆ పద్యం వాకాయన నోట్వాచకు—జుట్టు నెరిసింది...'

చెప్పలేక ఆశాప్రియ నవ్వుతుంటోంది. పేముకుర్చీ లయగా మూల్గుతోంది.

'జ్ఞాపకంవుందా 'అన్నీ'... అసలు పనేమిటో చెప్పక నన్ను పెండ్లి చేసుకుంటానంటూ కూర్చున్నాడు. అద్దాలబీరువాలో పెట్టి పూజిస్తాడట... మేఘాల్లో నేకాని, నేలమీద అడుగెట్టనివ్వడంట... యింకా, ఏమిటేమిటో చెప్పాడు. నేను నవ్వడం, ఆయన ఏడవటం... ఎందుకో తెలుసా ? ఆయనకి పెళ్ళాం, పిల్లలూ వుండారు' విపరీతంగా ఆశాప్రియ నవ్వుతోంది. నీతిగా ప్రవర్తించడం అంటే, ఆమెకు చాలా గురికాబోలు.

'అందులో ఆశ్చర్యం ఏముంది? ఈ రోజుల్లో భార్యాపిల్లలు వున్నవాళ్ళే ప్రేమించి మళ్ళా పెళ్ళి చేసుకుంటున్నారు. ఎందుకంటే, ప్రేమించి పోషించేటందుకు తగినంత స్థితిమంతులై వుంటారు. పైగా మొదటి పెళ్ళి ఎవరో చేసింది. తర్వాతది తను చేసుకున్నది.'

'నీ ధోరణి చూస్తే ఆయనా,ను వ్వూ వొకేఆఫీసులో వుంటున్నట్లుందే. నీకు పెండ్లయిందా?'

'లే'దని తల పంకించాను.

'అవుతే అట్టేసేపు నీతో మాట్లాడకూడదు. సమయం చూసుకుని నన్ను పెళ్ళాడతా నంటావు' అని, తల వెనక్కి వేలాడేసి, పట్టుతప్పి నవ్వుతోంది. చీరమడతలు, పల్లంలోకి పడిన కెరటంలా దిగజారాయి... రొమ్ములు శిఖరాల్లా

బలంగా – శీఘ్రంగా జాకెట్టును బిగించి పాగా వేస్తున్నారు. పేము కుర్చీ సంతోషంతో నవ్వింది.

'మీ రనుకున్నంత చెడ్డవాళ్ళు కారు, మొగాళ్ళు' అన్నాను ధైర్యం తెచ్చుకుని.

'చెడ్డవాళ్ళయితే ప్రమాదమే లేదు. నేను బాగా నటిస్తానంటారుగాని, నిజంగా నటించేది నా పక్కనుంచి చూసి నన్ను మెచ్చుకునేవాళ్ళే' అన్నది కొంచెం తేరుకుని.

'అయితే వాళ్ళు మెచ్చుకోటం మానేస్తుంటారా?'

'ఉత్తరాల్లోకూడా అదే ఏడుపు. రోజూ వొక వంద ఉత్తరాలొస్తాయి. అందులో తొంభై తొమ్మిదిమంది నన్ను పెళ్ళాడతామనేవారే!'

'రాసినవాళ్ళు మీ రన్నట్లు బాగా నటిస్తారు; వా రన్నట్లు మీరు బాగా నటిస్తున్నారు. అంచేత పెళ్ళి చేసుకుందామని వ్రాస్తున్నారు. అందులో తప్పేముంది?'

'తప్పేముందా... వాళ్ళందర్నీ జైల్లో పెట్టించాలి. సినిమా తారలంటే అంత లోకువైపోయింది. ఇహనుంచి, మా డైరెక్టరుగారి సలహా ప్రకారం, తుపాకితో దరవాన్ని గుమ్మం దగ్గర నిలబెడతా.'

'కీర్తిని బంధించలేరు. ఉత్తరాలు వొస్తూనే ఉంటాయి'

'వాటిని తగలబెడతాను'

'అన్యాయం; అందులో అవసరమయినవి కూడా వుండొచ్చు:—ఉదాహరణకు మా సంపాదకుని ఉత్తరం—లేకపోతే మరో చిత్రానికి కాంట్రాక్టుఫారం.'

'కాంట్రాక్టులు పోస్టులోవచ్చే రోజులు వెళ్ళి పోయాయి. చచ్చినట్లు యిక్కడికి రావాల్సిందే.'

'ఎట్లాగొస్తారు? దరవాన్ తుపాకితో కాల్చిచంపుతే!' అన్నాను.

ఆశాప్రియ స్వచ్ఛంగా నవ్వింది.

'అన్నీ! ఆ పత్రి కల్లా పట్రా' అని కేకేసింది. అనూరాధ పత్రిక తెచ్చింది.

'ఇది రాసింది నువ్వేనా?' అని పత్రికను మడిచి నా ముందు పడేసింది.

'అవును' అన్నాను.

'నీకు కళ్ళున్నయ్యా?'

'డైరెక్టరుగారు ప్రేక్షకులందరికీ వోరకమైన కళ్ళజోడు టిక్కెట్టుతో సహా యివ్వమన్నారేమోగాని నావి నాకళ్ళే.'

'అబ్బో! తెలివే!—ఆ చిత్రం చూసి మెచ్చుగుని పెళ్ళాడతామని వొచ్చిన వేలఉత్తరాలు!'

'అది విమర్శకాదు. ఆత్మహత్య' అన్నాను.

'సంతోషించాంలే—నువ్వొక్కడివే బైలుదేరావు విమర్శకుడివి - అణాకానీ పత్రికలో వ్రాయడానికి. దయ చెయ్యి.' ఆశాప్రియ నేత్రాలు ఆగ్రహంతో గుండ్రంగా తిరిగిపోతున్నాయి. పెదవుల చివర్లు చదరంగా వొణుకు తున్నాయి.

'క్షమించండి! మా పత్రిక సాలుచందా తొమ్మిది రూపాయలు - విడిప్రతి మూడణాలు - అణాకానీ కాదు' అన్నాను నమ్రతలో వుద్భవించిన గర్వంతో.

అనూరాధ లోపల్నుంచి నవ్వేసింది. ఆశాప్రియ నవ్వక తప్పిందికాదు. నవ్వినందుకు తనమీద తనకి కోపం వొచ్చింది.

'మిమ్మల్ని గురించి చెప్పండి' అన్నాను.

'నన్ను గురించి నీ కంతా తెలుసు-విమర్శ రాశావుగా' అన్నది.

'అది కాదు, మీ స్వీయచరిత్ర'

'నా కేం స్వీయా, అసూయాలేవు—వెళ్ళండి. రెస్టు తీసుకుని మళ్ళా షూటింగ్ కెళ్ళాలి.'

'పోనీ, ఎప్పుడు వీలో చెప్పండి. మళ్ళా వొస్తాను' అన్నాను.

'చూద్దాంలెండి. అవన్నీ చెప్పలేను.'

ఆశాప్రియ లేచింది. పేముకుర్చీ నిట్టూర్చింది. నేనూ లేచాను. గుమ్మంకేసి నడిచాను. రెండడుగులు వెనక్కి వేశాను.

'ఏం' అంది ఆశాప్రియ.

'ఏంలేదు—అంటే మళ్ళా రేపు—కాదు—వెళ్లొస్తానని—అంటే వెళ్లొస్తానంటే మళ్ళా రేపన్నమాట' అన్నాను తడబడుతూ.

'రేపు నే కోల్హాపూర్ వెడుతున్నా.'

'మీ యిల్లు ఫర్నిచర్ బాగున్నాయి' అన్నాను.

'ఇది మాయిల్లు కాదు. మామేడ యింకా నా స్వాధీనం కాలేదు కోర్టులో వుంది.'

'అన్నీ వున్నాయి మీ యింట్లో; వొక్క పుస్తకాల బీరువాతప్ప పుస్తకాలు గృహానికి శీలంయిస్తాయి' అన్నాను కాలేజీలో చదువుకున్న వొక వ్యాసం స్మరించుకుని.

'అక్కర్లేదులెండి—ప్లీడర్ల యిళ్ళల్లో పడేసి పుస్తకాల బీరువా లుంటాయి బూజుపట్టి.'

'వాటిని చూసే క్లైయింట్లు వొస్తారు.'

'నాకోసం ఎవ్వరూ రానక్కర్లేదు.'

'మా పత్రికలవాళ్ళుకూడానా ?'

'వాళ్ళని అసలు గుమ్మం తొక్కనివ్వను'

'వాళ్ళే నిజంగా మీ మేలు కోరేది. మనను విమర్శించే వాళ్ళు శత్రువులు లేకపోతే మనలో చాలామందికి పేర్లు ప్రతిష్ఠలే వుండవు. వాళ్ళు అన్నది తప్పని రుజువుచేసేటందుకు బోలెడంత శ్రమపడి కృషిచేస్తాం. అదే అభివృద్ధి' అన్నాను.

'చాలా శ్రమపడ్డారు—మరి వెళ్ళండి!' ఆశాప్రియ మెత్తబడింది. తెచ్చిపెట్టుకున్న నిర్లక్ష్యం అదంతాను! దగ్గరతనం కనపరుస్తూ సూక్ష్మంగా నవ్వింది—పోనీ నా కట్లా గనిపించింది. ఆఫీసు కెళ్ళాను. జరిగిందంతా మా సంపాదకుడితో చెప్పాను. నే నేదో అసందర్భంగా అనుంటాననీ, అందుకని ఆమెకు కోపంవొచ్చిందనీ, నన్ను పంపటం బుద్ధిపొరపాటనీ, యీసారి మరొకర్ని పంపుతాననీ, ఆయన తీర్మానించుకున్నాడు.

2

నెలగడిచింది. ఒక సాయంత్రం ఆశాప్రియను చూడ్డానికి వెళ్ళాను. ఆమెను మెచ్చుకుంటూ వొక పెద్దవ్యాసం వ్రాసి, చదివి వినిపిద్దామని తీసుకెళ్ళాను. ఆమె ఆమోదించిం తర్వాత, ఏదేనా పత్రికలో వెయ్యొచ్చు. కాని ఆశాప్రియ యింట్లో లేదు. కోల్హాపూర్ వెళ్ళిందట.

హాల్లోకి వెళ్ళాను. అనూరాధ హార్మోనియంమీద పాడుకుంటోంది. అనూరాధను దగ్గరగా చూశాను దీపాల వెలుగులో. మనిషి నలుపే—తళుక్కుమనే నలుపు-చంద్రుడి మీద మేఘంలా ఏపక్కనుంచి చూసినా, అవయవాల పొందికలో లోపం లేదు. నన్ను అనూరాధ ఆకర్షించిందని పూర్తిగా వొప్పుకోటం మంచిది. ఎఱ్ఱచీర, ఎఱ్ఱటి మందారాలు, ఎఱ్ఱటిబొట్టు, ఎఱ్ఱటి పెదవులు. సంధ్యలో ఎఱుపు—ఆ దృశ్యం నే నెప్పుడూ మరచిపోలేను.

గదిలో రెండు పుస్తకాల బీరువాలు కనిపించాయి. వాటిలో వొకదానిలో దుస్తులున్నా, పుస్తకాలు కూడా వున్నాయి—యింగ్లీషువి, తెలుగువి.

'ఆవిడకి ఇంగ్లీషొచ్చా ?'

'రాకపోతే నేర్చుకుంటుంది'

'నీ కొచ్చా ?'

'నాకు రాదు'

'ఈ పుస్తకాలన్నీ ఎందుకు ?'

అనూరాధ నవ్వింది. 'చదువుకోవడానికి'

'అబ్బా, గొప్పదానవే. కాగితాలు చించి, చెవులో తిరెలుకునేందుకుకూడా, పుస్తకాలు పనికొస్తాయి తెలుసా?' అన్నాను.

'ఆ గతి మీ పత్రికలో కాగితాలకు పడుతుంది'

'మా పత్రికంటే అంత వేళాకోళమా?'

'మా పుస్తకాలంటే మీ కంత వేళాకోళమెందుకో!'

'చదవడం రాకుండా పుస్తకాలేమిటని!'

'మీ పత్రికనుమాత్రం ఎవరు చదువుతున్నారని? పోనీ మా పుస్తకాలు, వొచ్చినవాళ్ళైనా చదువుకొని కాల క్షేపంచేసేటందుకు.'

పుస్తకాలను పరీక్షచేశాను. చాలాభాగం హాలీవుడ్ ఫిలింపత్రికలు, కొన్ని గ్రంథాలు నటన గురించి, చిలకమర్తి వారి నవలున్ను, స్టేజినాటకాలు, ఫాషన్‌బుక్కు.

'ఆశాప్రియకు వయస్సెంత?'

'మీరు చెప్పుకోండి'

'ఫిలింతారల వయస్సు నిర్ణయించడంబ్రహ్మాతరమా?'

'ప్రేక్షకుల అభిరుచులను బట్టి నిర్ణయించొచ్చుగా.'

'అట్లాగైతే నీవయస్సు ఇరవైలోపు.'

'నేను ఫిలింతారనుకాను, ఎక్స్ట్రాని.'

'పోనీ, అదనంగా ఇరవై-అవునా?'

'ఏమో! బ్రహ్మతరం కాదన్నారుగా-'

'ఆశాప్రియకు కొంచెం పెండ్లయిందా?' అన్నాను. అనూరాధ విరగబడి నవ్వింది.

'చాలా అదృష్టవంతులు-ఆశ ఇక్కడ లేదు.'

'ఏం తప్పు?'

'ఏమో, నాకేం తెల్సు?'

'నీ కయిందా?'

'నా క్కొంచెం అయింది.'

'అంటే?'

'తెరమీద'

'ఆ పెండ్లిని కొంచెం అనకూడదు. కాసేపు అనాలి.'

నాకు వీరి వాతావరణం, జీవితాలు వింతగా కనబడుతున్నాయి. ఆశకు పాతిక సంవత్సరాలేనా వుంటాయి. పెండ్లి కాలేనట్లుంది. మొగాళ్ళల్లో బ్రహ్మచార్లను వూహించొచ్చు కానీ, స్త్రీలలో వూహించడం హాస్యాస్పదంగా వుంటుంది. హాలీవుడ్ లో నెల కో పెండ్లి చొప్పున చేసుకుంటారే! మనతారలు రిటైరయింతర్వాత ఏకంగా ఒకేసారి చేసుకుంటారు కాబోలు. అయినా మొగుడు ఎల్లాగా న్యూసెన్సే!

'పోనీ ఎవర్నో వొకర్ని చేసుకుని, యిద్దరూ నాయకీ నాయకుల పాత్రలు నిర్వహిస్తూ హాయిగా వుండరాదు?' అని అడిగాను.

'వారికి ఇదివరకే పెండ్లయిందని తెలిస్తే ప్రేక్షకులకు చిత్రం రక్తికట్టదు. పెండ్లికానివారు, పెండ్లయి విడిపోయిన వారు – ప్రేక్షకులకు వీరిచేష్టలే కావాలి, అంచేత పెండ్లి ఫిలించివర్లో జరిగినట్లు చూపిస్తారు' అంది అనూరాధ.

'అల్లాగే తారలు, జీవితంచివర్లో పెండ్లిచేసుకుంటారంటావు, అవునా? నువ్వూ అంతేనా?'

'నా విషయం వదిలెయ్యండి - నేను ఎక్స్ట్రానిగా. నేను చేసుకున్నా ఎక్స్ట్రా వెంప్లంటాను.'

'ఎప్పుడూ యిల్లాగే వుండవు. నువ్వు పెద్ద తారవవు తావు ప్రధానస్థానం అలంకరిస్తావు; లక్షలులక్షలు గడిస్తావు. అప్పుడు నే జ్ఞాపకం వుంటానా——?'

'నన్ను వెక్కిరించనక్కర్లేదు.'

'న న్నెందుకు నమ్మవు, నా వ్యాసాలు చదివావుగా'

'ఆశను చులకనచేసినంతమాత్రాన నేను పెద్దదాన్నవుతానా ?'

'నాలో విశ్వాసం లేదా !'

'సినిమాడైలాగా ?'

నాకు సిగ్గేసింది.

'ఇంతకీ మీరేం పనిమీదొచ్చారు !'

'నేనా ?...' సమాధానం దొరకలేదు. ఎందుకొచ్చినట్లు ! ఏదో పనిమీద వొచ్చాను. కాని అదేమిటో మరచిపోయ్యాను. అనూరాధ నడిగి ఆశాప్రియజీవితాన్నిగురించి తెలుసుకోవాలనా ? ఒక స్త్రీనిగురించి మరొక స్త్రీ యథార్థమైన విషయాలు, సత్యాలు చెప్పగలదా ?'

'నేను చెప్పనా' అన్నది నవ్వుతూ అనూరాధ. 'ఏదో వంకని ఆశాప్రియను చూడాలని వొచ్చారు.'

నా కిది నిజమేమో ననిపించింది. ఈ స్త్రీలు ఎట్లా కనుక్కుంటారో !

'లేదు. ఆశాప్రియవంకని నిన్ను చూడ్డానికి వొచ్చాననుకోకూడదూ ?' అన్నాను.

'ఈమాట ఆశ వచ్చింతర్వాత చెప్పనా ?' అన్నది.

ఇంతలో కారుహారన్ చప్పుడవడం, కారు ఆగడం, నా మూర్తితో డ్రయివరూ, వెనకాల ఆశాప్రియ రావడం జరిగింది. గబగబ లోపలిగదిలో కెళ్ళింది. అనూరాధను లోపలికి పిలిచింది. ఎవరికో ఏదో చెప్పిరమ్మన్నది. కార్లో వెళ్ళమంది.

'మీరూ వొస్తారా ? బజార్లో దింపుతా' అన్నది అనూరాధ.

'ఆవిడ యిప్పుడే వచ్చారు, అలసిపోయింది. ఎవ్వరితోనూ మాట్లాడరు' అన్నది, కన్ను మొడుపుతూ. ఇంతలో ఆశాప్రియ బైటికి వచ్చింది. ప్రయాణంలో జుట్టు కాస్తకూడా రేగలేదు. జడచుట్టూ మఫ్లర్ కట్టుకుంది. కళ్ళల్లో అలసట, మొహానికి విషాదంతాలూకు అందాన్ని ఆపాదించింది.

'మళ్ళా ఎందుకొచ్చారు ? నే నేమీ మాట్లాడలేను వెళ్ళండి' అన్నది

'వెడతాను. క్రితంసారి వొచ్చినప్పుడు గేటుదగ్గర కాపలావాణ్ణి పెడతానన్నారు – అంతకంటే వొక కుక్కని పెంచితే మంచి దనుకుంటాను. ఎవరన్నా కొత్తవారురాగానే మొరుగుతుంది' అన్నాడు ఏదో మాట్లాడాలనుకొని.

'కొత్తవాళ్ళెందు కొస్తారు ? యిదేమన్నా సత్రమను కున్నారా ? ప్రతివాడూ రావడం, నాచేత వాగించడం, అసందర్భపు వ్రాతలు వ్రాయడం జరుగుతోంది. దయగా మంచిగా వుండకూడ దనుకుంటాను.'

"అందుకోసం అనటంలేదు. హాలీవుడ్‌లో ప్రతి ఫిలిం స్టారూ కుక్కనో, కోతినో, అడవిపిల్లినో పెంచుతారు. వాటి ద్వారా వాళ్ళకు కొంత ప్రచారంకూడా జరుగుతుంది. వాళ్ళ ఫొటోలతోపాటు వాటి ఫొటోలుకూడా ప్రకటిస్తారు" అన్నాను.

ఆశకు కోపం వచ్చినట్లుంది.

"నాకు కుక్కపిల్లద్వారా ప్రచారంకావాల్సిన కర్మ మేంపట్టింది? ఏక్‌ట్రెస్ కానివాళ్ళకు ఆగతి."

అనూరాధ బైలుదేరమని సంజ్ఞచేసింది.

లేచాను. మెట్లదాకా వెళ్ళాను.

ఆశాప్రియ తలుపు వెయ్యడానికి వెనకాలే వొచ్చింది.

మెట్లుదిగుతూ అన్నాను. 'అంటే నే చెప్పిన హాలీవుడ్ తారలు పెండ్లికానివాళ్ళు. పెండ్లికాగానే భర్తద్వారా వారి కెల్లాగా బోలెడంత ప్రచారం జరుగుతుందిలెండి.' అని వొచ్చేశాను.

కార్లో నేను అనూరాధకు దగ్గరగా జరగడం ఆమె దూరంగా జరగడం జరిగింది. కారు నిల్చిపోయింది. నన్ను దిగమంది. శుంఠలాగా దిగి నడిచిపొయ్యాను.

నే వుంటున్న పెద్దమేడలో వున్నవారందరం మేడ ఖాళీచెయ్యాలని, కలెక్టర్ దగ్గరనుంచి వుత్తరువైంది...యజమాని ఆక్రమణకోసం అందరూ వెళ్ళారు. నా స్నేహితుడు కూడా మరోగది చూచుకున్నాడు. నే నొక్కడినీ ముందు గదిలో వుంటున్నాను. స్నేహితునిగది మరీ చిన్నది. మరో పెద్దగది దొరికేవరకూ మేమిద్దరం కలిసివుండటం జరగదు.

రెండురోజుల వ్యవధి వుంది ఖాళీచెయ్యడానికి. గదికోసం వెదుకుతున్నాం. దొరక లేదు. ఉదయం కాఫీహోటలునుంచి మా మేడదగ్గర గదిలోకొచ్చి తాళం తీశారు. రోడ్డుమీద రెండులారీలు నిలిచాయి. నలుగురైదుగురు, వాటిల్లోసామా నుదించి, మేడమీదికి ఫిరాయిస్తున్నారు యజమానిసామాను. నేనెక్కడి కెళ్ళను? యజమానితో చెప్పి బ్రతిమాలితే మరో గది దొరికేవరకూ వుండనిస్తాడేమో! సామాను దించేసి లారీలు వెళ్ళిపొయ్యాయి. మరోగంటలో మరో కారునిలిచింది. అందులోంచి అనూరాధ, ఆశాప్రియ, కుక్కపిల్ల దిగారు. వాళ్ళను చూడగానే కిటికీతలుపులు మూసేసి, వోమూలగా కూర్చున్నాను. ఆశాప్రియ తలుపులు తెరుచుకుని, నాగది లోకే వచ్చింది.

'మీరిక్కడి కెందుకొచ్చారు? నా మేడను గురించి పత్రికలో వ్రాస్తారా కొంపతీసి—ఇస్సు ఇస్సు' అన్నది. కుక్కపిల్ల మొఱుగుతూ నాచుట్టూ తిరగడం మొదలెట్టింది. దాన్ని ఎత్తుకుని వూరుకోపెడుతూ దువ్వుతోంది.

'ఇది మీ మేడేనా?' అన్నాను ఆశ్చర్యంతో.

'అవును, ఇన్నాళ్ళకు నా స్వాధీనంలో కొచ్చింద... బాగుందా? అరవై వేలైంది.'

'నే నీ గదిలో కాపురంవుంటున్నాను.'

"ఆ సంగతి యీ సిగరెట్టుముక్కలు చెబుతూనే వున్నాయి" అన్నది.

"గదివూడ్చేది రానడం మానేసింది. న న్నిక్కడ మరో వారంపాటు వుండనిస్తారా?" అన్నాను.

'ఇంకానయం ! పేరు ప్రతిష్ఠలతో బ్రతకటం - మీ కిష్టంలేనట్లుందే. అల్లా వీల్లేదు. వెంటనే ఖాళీచెయ్యండి'.

'నేనుంటే, మీ పేరు ప్రతిష్ట లెల్లా పోతాయి?' అన్నాను.

'అమ్మో—తెలిస్తే, నలుగురూ ఏమనుకుంటారు?' అన్నది వింతగా కళ్ళుపెద్దవిచేసి తిప్పేస్తూ.

'మరీ చిత్రంగావుంది వొందమందిలో వెయ్యిదీపాల మధ్య, అనేకమంది మొగాళ్ళతో నటిస్తే, చూచి హర్షించే నలుగురూ, అద్దెకి గది దొరకక, అల్లల్లాడే వొక అభాగ్యుణ్ణి మీ గదిలో వుండనిస్తే హర్షించరూ? పైగా 'పాపం, ఎంత మంచిదో వుండనిచ్చింది' అని చెప్పుకుంటారుకూడా' అన్నాను.

'అది వేరే విషయం, అట్లా కుదరదు.'

నా కోపం వొచ్చింది.

'మీకు పెండ్లి జరిగివుంటే నాకీ గతి పట్టకపోను. మీరుకాకపోతే, మీవారేనా దయదల్చి నన్నిక్కడ వుండ నిద్దురు' అన్నాను.

'అవన్నీ మీ కనవసరం—'

'అంటే మొగాళ్ళది జాలిగుండె. మీకే కనుక వివాహమైవుంటే, మీరు మీ యింటిని స్వాధీనంచేసుకోడం కోసం యింత అవస్థపడివుందురా? ఇంగ్లీషు సినిమాస్టారులు పెండ్లికాకుండా ఎవ్వరూ లేరు ఎందుకుంటారు? ఇంటి వ్యవహారాలు చక్కబెట్టుకోడాని కన్నమాట — పైగా, ఆలోచించండి; సంఘంలో గౌరవం, స్వేచ్ఛా, మర్యాద. మీకు

పెండ్లయివుంటే నన్నిక్కడనుంచి యింతకఠినంగా వెళ్ళిపొమ్మంటారా? ...'

దగ్గరోవుండి యింకా పిచ్చిరాతలు వ్రాద్దామనా— తిన్నింటి వాసాలు లెక్కపెట్టడం చాలకనా ...!'

నేను పైకి చూచాను.

'మీయింటి కెక్కడా వాసాలు లేవు ... అంతా కొత్త పద్ధతిలో కట్టించారు ...'

విసుక్కుని, కోపంగా నవ్వేసి వెళ్ళింది ఆశాప్రియ.

నేను ఆ ముందుగదిలోనే వుంటూవొచ్చాను. ఆశాప్రియ నన్ను వెళ్ళిపొమ్మని గట్టిగా అనలేకపోయింది. నేను ఆమెతో మాట్లాడే అవకాశాలుకూడా తగ్గిపొయ్యాయి. ఎవరెవరో వొచ్చిపోతూవుండేవారు అసలు చూడ్డమే పడేదికాదు. ఎప్పుడేనా అనూరాధ కనబడి, అర్థమైనదానికి మళ్లీ నవ్వి వెళ్ళిపోతుండేది. నా కేదో స్వప్నంలాగుండేది. అక్కడుండబట్టి కాబోలు, నాకు నే నొక భాగ్యవంతుని లాగ కనపడేవాడిని. చుట్టుపక్కల వ్యక్తులు న న్నొక కథానాయకునిలా ఎంచడం మొదలెట్టారు. నా స్నేహం కోరే వారు కొందరు నన్ను ఆశాప్రియ ప్రైవేట్ సెక్రటరీగా భావించి, ఫిల్ములో ఏదేనా 'ఛాన్సు' ఇప్పించమని అడుగుతూ వొచ్చారు. నేను వారిభ్రాంతులను భగ్నంచెయ్యలేదుకూడా. నాలో నేను నవ్వుకునేవాణ్ణి.

నెల గడిచింది. ఒకరోజు పత్రికలో ఆశాప్రియ పెండ్లి చేసుకుంటోందన్న వార్తపడింది. నే నాశ్చర్యపడ్డాను. సన్నాహాలు జరిగిపోతున్నాయి. ఆహ్వానాలు వెడుతున్నాయి.

కాబోయే భర్త పేరు ఎవరో హయగ్రీవరావట. చాలాడబ్బు గలవాడు. చదువుకున్నవాడు. తనూ ఫిలింపరిశ్రమలో దిగి, పుద్ధరించడానికి కంకణం కట్టుకున్నాడట. అసలత నెవరు ? ఆమె పరిచయం ఎట్లా కలిగింది ? ప్రేమించిందా ? డబ్బు కోసమా ? కొందరు నాపేరు అడగడంకూడా జరిగింది. నేను కాదని తేలింతర్వాత నిట్టూర్చారు.

అనూరాధద్వారా నాకు కొన్ని ఆహ్వానపత్రాలు చేరాయి. వాటిని నేను వారికి వీరికీ యివ్వాలిట. ఏమిటో కాదనలేకపొయ్యాను. ఎల్లుండి పెండ్లనగా, ఆశాప్రియ సాయంత్రం ఆరింటికి, కార్లోంచి దిగి నా గదిలోకొచ్చింది. మేడమీదికి తనతో రమ్మంది. వెళ్ళాను, హాల్లో కూర్చున్నాను. ఇప్పుడేవస్తావుండమని, ఆమె వెళ్ళిపోయింది. హాల్లో ఫర్నిచర్, అద్దాలు, దీపాలు అవన్నీచూస్తే నాకళ్ళు గిర్రున తిరిగిపొయ్యాయి. కుక్కపిల్ల కాసేపు మొరిగి, విసుగెట్టి వో సోఫాలో కూర్చుంది. అద్దాలలో నా మొహం చూసుకుంటే సిగ్గేసింది. మొహం తిప్పేశాను. ఎటుచూసినా అద్దాలే ! అంత అందమైన వాతావరణంలో, నే నొక కళంకంగా కన బడ్డాను. ఆ వాతావరణంలో, హయగ్రీవరావును వూహించాను. ఎవరు ? ఎట్లా వుంటాడు ?

ఆశాప్రియకు మొగుడే ? అసలు ఆశాప్రియను ఏ వొకరిసొత్తుగానో వూహించడం నావల్లకాదు. టాజ్ మహాల్, కాంచన్ గంగాశిఖరం, నయగరా జలపాతం—వీటిల్లా ఆమె వొక సామ్యవాద సంస్థ.

తలుపుతీసి, ఆశాప్రియ తీగలావ్యాపించింది. పల్చటి - తెల్లచీర, ప్రపంచమాయపై తెరదించినట్లు, శిఖరాల్ని మేఘాలు బంధించినట్లు, మధ్య నిశ్శబ్దం తారకల్ని కట్టిపడేసి నట్లు - తెల్లచీర శరీరలావణ్యాన్ని సిగ్గుతో బహిరంగపరి చింది. వింతపరిమళంతో నాకు వూపిరాడటం లేదు. చీకటి తెల్లగా కనపడే అనుభవం అది.

'ఎల్లాగున్నాయి !' అని నో డజను చీరలు బల్లమీద ప్రదర్శించింది.

నే నేంమాట్లాడను ?

తనగాజులు చూపించింది. రవ్వలదుద్దులు చూపిం చింది ! నాకు మతిపోయింది ఎందుకో కుక్క మొరిగింది. చటుక్కున తేరుకున్నాను.

'పెండ్లివిషయం ఎప్పుడూ అనుకోలేదు !' అన్నాను. ఎందుకల్లా గడిగానో నాకే తెలీదు.

'సగం గొడవ వొదుల్తుందిగా.' అన్నది.

'అంటే !'

'ఎవరాయన—?'

'హయగ్రీవంగారు చాలామంచివారు. ఎన్నాళ్ళనుంచో నా కోసం యెదవుతున్నారు. కాదనలేకపోయాను.'

ఆశ్చర్యంవేసింది. ఎవడో కోరితే కాదనలేని మహా త్యాగి నంటుందేం ?

'ఇంకా ఎందరో యెదవుతున్నారుగా' అన్నాను.

'నీకూడా ఏదన్నా కొంచం భయముందా ఏం ?' అని కొంటెగా నవ్వుతూ, నాబుగ్గను మెలిపెట్టి. సాగేసింది.

3

అనుకోని ఆనందంతో వొణికిపోతున్నా. సునాయాసంగా గడ్డిపోచను తుంచిపారేసినట్లు, తమలపాకును మడిచినట్లు, శ్వాసవిడిచినట్లు ఆశాప్రియ నా మొహాన్ని తనచేతుల్లోకి యీడ్చి అధరాలతో నా నోటిని నొక్కివేసింది. కొండలు రబ్బరులా సాగినట్లు, ప్రవాహం గడ్డకట్టినట్లు, సంధ్యలోని ఎరుపు మొహాల కొట్టినవిధంగా, పన్నీరులో ముంచి చంపినవిధంగా...ఏదో అట్లాంటి అనుభవంలో గిలగిల తన్నుకొని బ్రతికి బయటపడ్డాను. తళతళ మెరిసే కత్తి కాల్పు - అగ్నిపర్వతం పగిలి మంచు వెదజల్లినట్లు.

అదంతా నాకోసంకాదన్న చైతన్యం నాకు లేకపోలేదు. అంతా హయగ్రీవంకోసం అని నే నను. అది, సంభవింపనున్న అనుభవం తెల్సుకొని, ఆ సంతోషాన్ని నామీద ద్రవింపచేసే చిహ్నపు చేష్టలని నాకు తెలుసు. ఆ జ్వాల దేన్నో కాల్చాలి. ఆ జల దేన్నో ముంచివేయాలి. ఆ అఘాతం దేన్నో మింగివెయ్యాలి. నేను దొరికాను ఆ సమయానికి.

ద్రాక్షతో తనే 'డ్రింక్' తయారుచేసి తీసుకొచ్చింది.

'ఏం ? సంతోషించవేం ?' అని అడిగింది.

నోరు మూసుకున్నాను.

'తృప్తిలేదు నీకు, అందరూ అంతే.'

ఛీ, ఛీ, అనుకున్నాను.

'సర్దాగా వుండవేం ?' అన్నది.

ఏం చెప్పను ! బుద్ధుడు, టాల్‌స్టాయ్, గాంధి స్మరణ కొచ్చారు.

'కృతజ్ఞుణ్ణి' అన్నాను ఎందుకో.

'అబ్బో !' అన్నది వెటకారంగా.

ఇంతలో కారు బుర్రుమన్నది. కుక్క మొరిగింది.

'అనూరాధేదీ ?' అన్నాను.

'వొచ్చింది. అదే'

'నే వెళ్ళనా ?'

'వెళ్ళక !' అని మొహం వెనక్కి వేలాడేసి, నిండుగా నవ్వింది ఆశాప్రియ మనిషిలా లేదు. ఒక పికాసో చిత్రం.

* * *

పెండ్లి మహావైభవంగా జరిగింది. ఎన్ని దీపాలో, ఎన్ని కార్లో, ఎందరు జనమో-ఎంతటి అందమో-నేనెన్నడూ మరచిపోను. గానకచ్చేరీలు, నాట్యప్రదర్శనాలు, లవుడ్ స్పీకర్లు, కెమెరాలు, పూలదండలు, బహుమానాలు, టీపార్టీలు, డిన్నర్లు, వింతదుస్తులు, స్త్రీల వంకరతిరిగిన సౌందర్యం, ప్రాచీనగ్రీసులో పార్కుఫేర్ లాగున్నది. పాశ్చాత్యనాగరికత గ్రంథంలోనుంచి విడదీసిన అద్భుతపుట. అది వొక్క ఆశాప్రియ పెండ్లిమాత్రమే కాదు; అందరి పెండ్లి. దాని కంతటికీ నేను బాధ్యుణ్ణనీ, సూత్రధారుణ్ణనీ, ఎందుకో స్ఫురించింది. కాని ముహూర్తంవేళ నే నక్కడ లేను.

తోరణాలలో ఆకులు రాలుతున్నాయి. కార్ హారన్ల ధ్వనులు దూరంగా వెళ్ళి సన్నగిల్లుతున్నాయి; నవ్వులు కేరింతలు, దిగ్భ్రమలు పల్చబడ్డాయి; దీపాల కాంతులు

తగ్గుతున్నాయి; కింద చినిగిన 'మెను' కాగితాలు; కార్యక్రమం సూచించే పత్రాలు, నలిగిన పూలరేకులు. సిగరెట్ ముక్కలు, మిగిలిన కేక్స్ కోసం చీమలవేట. వానకు కరిగిపోతున్న జోళ్ళజాడలు, నక్షత్రానికీ నక్షత్రానికి మధ్యవుండే చీకటి, ఆకసమంతా వ్యాపించడంలాగున్నది.

రాత్రి ఎనిమిదైంది. నేనప్పుడు హోటల్లో భోజనం చేసి గదికొచ్చాను. పనిచేసే కుర్రాడు పైకి రమ్మంటున్నారని తీసుకెళ్ళాడు. హాల్లో మూడు బీరువాల నిండా పెండ్లి బహుమతులు ప్రదర్శింపబడి వున్నాయి. ఆశాప్రియ వాటి తాళాలు తీసి పరీక్షించమన్నది, ఏదేది ఎవరెవరిచ్చినారో చెప్పకోమని నేను చెప్పలేనని ఒప్పుకున్న తర్వాత తనే వర్ణించింది.

'అన్నిటిలోకి యిది బాగుందిగదూ!' అంటూ వొక వెండివృక్షాన్ని పైకితీసి బల్లమీద నిలబెట్టింది. నాలుగడుగులఎత్తు వృక్షమది.

''ఇదేమిటి చెప్పకో?'

'చెట్టు.'

'ఏం చెట్టు?'

'ఆకుల చెట్టు'

'తెలివైనవాడవే-బంగారంకాయలు చూడు! అక్కడక్కడ, బంగారపుపండ్లు వ్రేలాడుతున్నాయి!'

'ఇది కల్పతరువు. హరిగారిచ్చారు. నా నెక్స్టు పిక్చర్ 'కల్పతరువు'. సగర్వంగా అన్నది.

'దర్శకు డెవరు?'

'ఇద్దరు: హరిగారు, మావారు,' సిగ్గు అభినయించింది, తెరమీదలా!

'పేరు చెప్పండి.' అని నేను నవ్వాను.

కాసేపు నిశ్శబ్దం.

'తారాగణం ఎవరు? అనూరాధ వుందా?' అని అడిగాను.

'దాని కేదో వేషంవుంటుంది పోసీఎక్స్ట్రా ఎల్లాగా కావాలిగా! రేపు మే మందరం పూనా వెడుతున్నాం'. అన్నది.

'చాలా సంతోషం'

'మేం వెళ్ళిపోవడం నీకిష్టమా? అవును. గదంతా హాయిగా వాడుకోవచ్చు. అవునా?' అన్నది.

'అబ్బే, మీ కా అనుమానంవుంటే రేపే ఖాళీ చేస్తాను. మీరు పెండ్లిచేసుకొని సుఖంగా ఉండగలిగినందుకు సంతోషం' అన్నాను. అవి సర్దివేశాను.

'సుఖంగా వుండలేనని నీకెందుకు తట్టిందో!'

'ఏదో అనేశాను. సంతోషం ప్రకటించటంతప్పయితే క్షమాపణ వేడుకుంటున్నాను.'

ఆశాప్రియ నవ్వింది.

నీతో ఏదొచ్చినా చిక్కే' అన్నది.

'కల్పతరువులో నాయకుడెవరు ?'

'చెప్పుకో, పెద్ద క్రిటిక్ విగా'

'క్రిటిక్ నేగాని జ్యోతిష్కుణ్ణికానుగా.'

'మావారే' అన్నది.

'కథ'

'నాలుగు నెలల్లో చూస్తావుగా.'

హయగ్రీవరావు హీరోగా నటించబోతున్న చిత్రం ఎట్లా వుంటుందో వూహించడం ఎవరితరం! మీసాలు, లోతు కళ్ళు, వరదలకు గట్లు తెగినట్టుగా పైకి ఎగబ్రాకుతున్న క్రాపింగు, వద్దు పొడుగు, సిల్కుపంచె, గూడకట్టు, బెదరిన గుర్రంలాంటి నడక, అవన్నీ వూహిస్తున్నాను.

'వారు పాడతారా?'

'ప్లేబాక్.'

'సాంఘికచిత్రమేనా?'

'ఓ!-భార్య కల్పతరువు-ఏది పడితే అది భర్త సుఖానికి యిచ్చివేస్తుంది. ఆ భార్య—నావేషం.' అన్నది.

'పిల్లల్ని కూడా యిస్తుందా, కల్పతరువు?' అన్నాను.

ఆశాప్రియ నవ్వింది.

'వద్దు బాబూ, పాడుపిల్లలు-పిల్లలు పీకులాట, వీకలాటం'

'నే ననేది, చిత్రంలో'

'అదా! ...ఏమో, కథంతా జ్ఞాపకం లేదు—

'మీ వారిచ్చిన బహుమానంఏది, వీటిల్లో?' అన్నాను.

'ఆ బహుమానంమాట కేంగాని, నీ బహుమానం ఏది?' అని అడిగింది.

చిన్నబుచ్చుకున్నాను. వెండి బహుమానం యిచ్చే తాహతు నాకులేనందుకు విచారించాను. నా స్థితి తనకు

తెలుసు. ఐనా నాదగ్గరనుంచి ఏదేనా రాబట్టుకోవాలన్న ఆశయం, నా కాశ్చర్యం కలుగజేసింది.

'నా బహుమానం, మీగది ఖాళీ చెయ్యండి' అన్నాను.

ఇంతలో హయగ్రీవరావు, మరి యిద్దరు వ్యక్తులు, అనూరాధ వొచ్చారు.

నన్ను పత్రికలవ్యక్తికింద, ఆశాప్రియ భర్తకు పరిచయంచేసింది. ఆయన తలపంకించాడు.

'ఈ పెండ్లితో పత్రికల సేల్సు వొక నెలవరకూ పెరుగుతాయి... కాని, దయచేసి, మా ఫొటోలు, రంగుల్లో మాత్రం మీపత్రికలో ప్రకటించకండి.' అన్నాడాయన. ఇప్పు డెవడు ప్రకటిస్తున్నాడు. ఏమిటా స్వాతిశయం... అనుకుంటున్నా. కోటు జేబులోనుంచి వో పత్రిక నామీద పడేసి, 'చూడండి,' అన్నాడు. అది ఆశాప్రియ పెండ్లిసమయం ఫొటో. ఆశాప్రియచిత్రం పడింది; ప్రక్కన భర్త చిత్రంలో, సగంభాగం పోయింది. 'మిగతాసగం వొచ్చేవారంపత్రికలో చూడండి. సం.' అనివున్నది అందరం వొకటేనవ్వుకున్నాం.

'ఆ మిగతా సగం మా దాంట్లో వేయించనా?'

మళ్లా అందరూ నవ్వారు. వారంతా సినిమాకు ప్రయాణమయ్యారు. నన్నెవ్వరూ రమ్మనలేదు. నేనుగదిలో కెళ్ళి పడుకోడానికి యత్నించాను.

* * *

ఆరుమాసాలు గడిచాయి కల్పతరువు విడుదల చేశారు. ఆ చిత్రాన్ని పత్రికలు మెచ్చుకున్నాయి. మిగతా వారు చెప్పని విషయం వొక్కటి మాత్రం మా 'చంచల' చెప్పింది. చిత్రం ప్రారంభంలో ఆశాప్రియ సన్నగా, నాజూకుగావుండి, చివరిభాగంలో లావెక్కిందనీ, తొందర్లో ఆ చిత్రం పూర్తిచేసివుంటే, యీ వ్యత్యాసం కనబడక పోవనీ, సూచించింది. కాని యీవ్యాసం వ్రాసింది నేను మాత్రం కాదు. 'చంచల' సమీక్ష, అనూరాధను పొగడింది. అనూరాధే నాయికపాత్ర ధరించివుంటే, యింకా బాగుండునేమోనని తెల్పింది. ఇది జరిగిననెలకే అనూరాధకు మరోచిత్రంలో ప్రధానభూమిక దొరికింది; వేరే యిల్లు తీసుకొని అందులోకి వెళ్ళిపోయింది. మా సంపాదకుడికి మంచిల్లు దొరకడంచేత, ఆఫీసుగది ఖాళీచేసి, భార్యాపిల్లల్ని తెచ్చుకుని, కొత్తయింట్లో కాపురంపెట్టి, ఆ ఖాళీ గదిలో నన్నుండమన్నాడు. నేను ఆశాప్రియగది ఖాళీ చెయ్యడానికి నిశ్చయించుకున్నాను. బండి తెచ్చి సామానులు అందులో పెట్టాను. వెళ్ళబోతున్నాను ఆశాప్రియ పైకి పిలిచింది.

'నేను లావయ్యాను కదూ?'

'నేను చిన్నప్పుడు సన్నగా వున్నవాళ్ళను మెచ్చుకునేవాణ్ణి. కాని యిప్పుడు సన్నంగా వుండేవాళ్ళను చూస్తే రోతపుడుతుంది .. హాస్పటల్ ఎక్స్‌రేలు జ్ఞాపకం వొస్తాయి.' అన్నాను.

'ఐతే, మీపత్రికలో యిల్లా వ్రాశావేం?'

'నేను వ్రాయలేదు.'

'మరి ఎవరిది యీపని ?'

'నేను సంపాదకుణ్ని అడగలేదు.' అన్నాను.

'దొంగపనిచేసినవాడల్లే గదెందుకుఖాళీచేస్తున్నావు ?'

'ఎప్పుడో వొకప్పుడు ఖాళీచెయ్యాల్సిందేగా. పైగా మీా కిబ్బంది.'

'అనూరాధా, నువ్వూ కూడబలుక్కున్నారా ?'

'ఆవిడ వొక పెద్ద తార్రెంకి...నే నిల్లాగే వున్నాను. కూడబలుక్కునేందుకు మాకేముంది ? నేను మాం ఆఫీసుకి పోతున్నాను.'

వెళ్ళిపోయాను.

* * *

నా జీతం నూటపాతిక చేశారు. మావాళ్ళు, సంబంధాలు చాలావొస్తున్నాయనీ, నన్ను వొచ్చి చూచుకోవల్సిందనీ వ్రాస్తే వెళ్ళి, రెండు మూడు సంబంధాలు చూశాక నచ్చకపోతే, చక్కావొచ్చేశాను. నా కెట్లాంటి భార్య కావాలో అందరు యువకులలాగే నేను నిర్ణయించుకోలేక పోతున్నాను. చదువా, చక్కదనమా, తెలివితేటలా, డబ్బా, పెద్దకుటుంబమా, పలుకుబడా—వీటిల్లో ఏంకావాలి ? ఈ జాబితా లక్షణాలు నాలో లేవని తెలిస్తే ఏం ప్రయోజనం? తెరపై చిత్రాలూ, ఆశాప్రియా, అనోరాధా, నాదృష్టిని తలక్రిందులుచేశాయి.

ఇట్లే రోజులూ, వారాలు గడిచిపోయ్యాయి. మా సంపాదకుడు 'చంచల' వార్షికోత్సవం తలపెట్టి సన్మానాలు

చేసి, పార్టీ ఏర్పాటుచేసి, పెద్దలు పదిమందినీ ఆహ్వానించాడు. నాకూ వో పనికల్పించాడు ఉదయం ఏడింటికే ఆశాప్రియ మేడదగ్గర కెళ్ళాను. హయగ్రీవరావు మొక్కల్ని పరీక్ష చేస్తూ మొహం కడుక్కుంటున్నాడు.

'ఎవరికోసం ?' అన్నాడు.

'ఆశాప్రియకోసం' అన్నాను.

'ఆమెతో ... ఎందుకు—పనేమిటో నాతో చెప్పండి.' అన్నాడు, నోట్లో పుల్లతీసి, పుమ్మేస్తూ.

నే పెదవి కొరుక్కున్నాను.

'న న్నెరగరా ?' అన్నాను.

ఎరగనట్లు తలఊపేడు.

'చంచల' అన్నాను.

'అంటే ?'

'పత్రిక'

'ఓహో—ఏం కావాలి ?'

'వారు లేరా ?.

'నాతో చెప్పండి.'

'మా చంచల వార్షికోత్సవం ఎల్లుండి-మీరూ వారూ దయచెయ్యాలి.'

'దయచెయ్యడం అంటే వెళ్ళమనికూడా అర్థంవుంది కాదుటయ్యా !' అని నవ్వులాంటిది సాగించాడు.

'ఈరోజుల్లో పిలవడం, మర్యాదలు తెలీకనే, ఆహ్వాన పత్రాలు పంపడం కాదుటండీ !'

'చూద్దాం వెళ్ళండి,' అన్నాడు

నా వొళ్ళు మండింది. ఈయనకి మానవ్స్ పుసన్ తెల్లు లేదు.

'వార్ని చూసివెడతా' అంటూ వరండాలోకెళ్ళి ఓ కుర్చీలో కూర్చున్నాను. ఎనిమిదైంది. ఈస్థలం, మొక్కలు, మేడా, ఎంత ఖరీదవుతాయో అని అంచనావేస్తూ గడిపాను. ఎనిమిదిన్నరైంది. కుక్కపిల్ల నాముందుకొచ్చి ఆకస్మికంగా మొరగడం సాగించింది. నాకంతం గుర్తుపట్టి ఆశాప్రియ కింది కొస్తుందేమోనన్న ఆశతో దగ్గడం, సకిలించడం ఆవలించడం అభినయించాను.

'ఏయ్, అచ్చీ!' అని కేకేశాడు హాయగ్రీవం, ఎవర్నుద్దేశించో—దాసీపిల్లని కాబోలు.

రెండు నిమిషాల్లో, ఆశాప్రియ కళ్ళునలుముకుంటూ, వరండాలో కొచ్చింది. వాడిలి, విడిపోయిన జడలపాయలూ, వర్షం పోగానే మేఘంలో నలుపు కలిగినట్లు, కళ్ళక్రింద జారుతున్న కాటుక, బద్ధకంవల్ల స్వాధీనంతప్పిన అవయవాల వింతకూర్పు—ఆశాప్రియ నిజస్వరూపం ఆహ్లాదం కలిగించింది. నన్ను చూసి లోపలికెళ్ళి, మరో అరగంటకి మొహం కడుక్కుని, జుట్టు శుభ్రంచేసుకుని చక్కా వొచ్చింది. కుర్రాడు కాఫీ తెచ్చాడు.

నేను విషయం చెప్పాను.

హాయగ్రీవరావు వొచ్చి 'రావడం పడదేమో' నన్నాడు.

'ఒక నిమిషం వొచ్చి టీ తీసుకురండి,' అని బతిమిలాడాను.

'దగ్గరగాచూసి మా లావు సన్నం వర్ణించడానికా? మేం రాం' అన్నది ఆశాప్రియ.

గేటుదాటి లోపలికొచ్చినమేకను తరమడానికి హయగ్రీవరావు తోటకేసి నడిచాడు.

పెద్దవాళ్ళయి, పెళ్ళి, సంసారం, పిల్లలూ వొచ్చాక, లావుకావడం అసహజంకాదు' అన్నాను.

కాసేపు నిదానించి మళ్ళా అన్నాను.

'పిల్లలుంటే, లావుగావున్నా, లావని ఎవరూ అనుకోరుకూడాను.'

'ఇదివరకుకంటే లావయ్యానుకాదూ?' అంటూ తనను పరకాయించి చూచుకుంది.

'మీతోపాటు, మీ ప్రేక్షకులుకూడా పెద్దవాళ్ళయి లావవుతున్నారన్న సంగతి మరచిపోకండి. నాకిప్పుడే బాగు న్నారు బెట్టి డేవీస్‌ని చూడండి... యిద్దరు సంతానం కలిగిన తర్వాతే, ఆమెనటనలో పరిపక్వం వొచ్చింది... నిండైన మనిషి. నిండైన...' అన్నాను.

'ఛీ ఛీ. పిల్లలుంటే ... పీకులాటబాబూ!'

'అట్లాంటప్పుడు లావునుగురించి బెంగపెట్టుకో కుండదు.' అని లేచాను. హయగ్రీవం వొచ్చాడు.

'వస్తారు కదూ!' అన్నాను.

'చూద్దాం.' అన్నాడు.

మరోవిషయం చెప్పడం మరచిపోయ్యాను—అనూరాధ నాట్యంకూడా ఏర్పాటైంది' అని నవ్వుతూ వొచ్చేశాను.

4

'చంచల' వార్షికోత్సవం జరిగింది. అనూరాధ వొంట్లో బాగాలేక నాట్యానికి రాలేదు. ఆశాప్రియగాని, ఆమెభర్తగాని రాలేదు. నాకు సినిమా నటీమణులతోవున్న పరిచయాన్ని మా సంపాదకుడు హేళనచేశాడు. నేను వొక పనిమీద వెడితే ఆపని తప్పకుండా జరగదని హామీయివ్వొచ్చునన్నాడు. ఒకపని జరక్కుండా చూడాలని సంకల్పం వున్నప్పుడు: నన్నే పంపడం తథ్యం; అదే నా జీవితంయొక్క వుపయోగం అన్నాడు. జీతం ఎక్కువచేశాడు కాబట్టి, వాటన్నింటికీ యథావిధి సంతోషించి వూరుకున్నాను.

తరువాత ఆశాప్రియ మరాటీ చిత్రంలో నటించడానికి బొంబాయి వెళ్ళింది. ఈలోగా అనూరాధ నటించిన 'రాణివాసం' విడుదలైంది. ఈ చిత్రంలో అనూరాధ భవిష్యత్తు స్థిరపడి ప్రథమస్థానంలో కొచ్చింది. 'చంచల' వొక ప్రత్యేక సంచికలో, ఆమె జీవితసంగ్రహం, చిత్రపటాలతో సహా ప్రచురించింది. అనూరాధ మేడ, కారు కొన్నది; మరోమేడ కట్టిస్తోంది. ఐదారుమాసాలు గడిచిం తర్వాత ఆ చిత్రంలో హీరోపాత్ర ధరించిన భాస్కరరావు, తనే స్వయంగా వో చిత్రం తీయ సంకల్పించి, సన్నాహాలు చేస్తున్నాడు. జంకారెడ్డి లతాధికారి. పెట్టుబడిదారుడు—సహాయదర్శకుడు. వీరిరువురూ కలిసి 'న్యూఢిల్లీ' అని ఒక మహోజ్వలచిత్రం సంకల్పించి కెమారావాళ్ళని ఢిల్లీపంపి కొన్ని 'షాట్లు' కూడా తీయించారు. డబ్బు సంప్రదింపులు కుదరక కాబోలు, అనూరాధ యీ చిత్రంలో నటించనన్నది. ఆశాప్రియ మరాటీ

చిత్రం పూర్తయింది. టెలిగ్రాంయిచ్చి ఆమెను రప్పించి అడిగినంతా యిచ్చి, వొప్పించారు. షూటింగ్ ప్రారంభమైన నాలుగుమాసాలలో చిత్రం నిలిచిపోయింది. ఆశాప్రియకు ఆనో మాసంట.

ఆనాడు ఆదివారం; అనూరాధ నూతనగృహప్రవేశం జరిగింది. సాయంత్రం టీపార్టీ. శ్యామసుందరి వీణావాద్యం జరుగుతూండగా, నేనూ, మా సంపాదకుడూ వెళ్లాం. అనూరాధ స్వయంగా గేట్‌లో నిలబడి అతిథుల్ని ఆహ్వానించి 'రిసీవ్' చేసుకుంటోంది. మమ్మల్నిచూసి 'అబ్బో! చంచల—చలనం బైలుదేరిందే' అన్నది నవ్వుతూ. మా సంపాదకుణ్ణి పరిచయంచేశాను. 'ఆరోజున మీ పార్టీకి రాలేకపోయినందుకు నన్ను క్షమించాలి. మీ రొచ్చినందుకు చాలా థ్యాంక్స్' అన్నది. మేం వెళ్ళి ఓ బల్లదగ్గర కూర్చున్నాం. ఆరైంది; రంగురంగులదీపాలు వొక్కసారిగా వెలిగాయి—బేబీ ముక్త నాట్యంచేస్తోండగా మాముందు నుంచి ఆశాప్రియ నడిచివెళ్ళి దూరంగా వో బెంచీమీద కూర్చుంది. అనూరాధ ఆమెను లోపలికి తీసుకువెళ్ళింది. ఆశాప్రియరూపంలో చాలా మార్పుంది; ముఖ్యంగా చిక్కింది; ఆరోమాసమైనా, అల్లా కనబడక, సన్నగావుంది. బొంబాయినీళ్లో, తిండో, లేక కసరత్తేమన్నా చేసిందో! మా సంపాదకుడు అనూరాధ జీవితసంగ్రహాంగల ప్రత్యేక సంచికను—ఆర్టుపేపర్ ది—ఆమెకు సమర్పించమని చెప్పి, స్నేహితులదగ్గర శెలవుతీసుకొని వెళ్ళాడు.

మండువాలో అనూరాధ, ఆశాప్రియ మాట్లాడు కుంటున్నారు. నే నల్లా వెళ్లాను.

'చేతిలో అదేమిటి?' అన్నది అనూరాధ. 'చంచల ప్రత్యేకసంచిక—సంపాదకుని అభివందనములతో' అని ఆవిడ కిచ్చాను.

'థ్యాంక్స్—అవును సన్నుగురించి వ్రాశారట మా ఆర్టుడైరెక్టర్ చెప్పాడు. నేను పెండ్లిచేసుకోనని సూచించా రట- నిజమేనా?' అన్నది.

అదేమీ లేదు. పెండ్లి, సంసారం సినిమాతార భవి ష్యత్తుకు అంతరాయాలనీ, సరియైన పరిస్థితులు ఏర్పడేవరకూ అనూరాధ వివాహంచేసుకోదనీ వ్రాసినాయన ఆశించాడు. అంతే' అన్నాను.

'సరియైన పరిస్థితులుఅంటే' అని అడిగింది ఆశాప్రియ.

'చూడండి-మీచిత్రం నిలిచిపోయింది—సంసారం అనగానే యివన్నీ వస్తుంటాయి' అన్నాను.

'ఏం? మేం మట్టుకు మనుషులంకామా?' అన్నది ఆశాప్రియ.

'కాదనను. సాధారణంగా సంఘంలో మనుషులు ఎవరి ఆనందం వారే చూచుకుంటారు. మీ పదమూడవ యితరులను సంతోషపెట్టడం అంచేత మీ ప్రత్యేక సుఖాలు కొంత త్యాగంచెయ్యాలి. హాలీవుడ్‌లో అంచేతే, సినిమా తారలు, నెల కో వివాహం చేసుకుంటారు. భర్త కావాలి, సంసారబాధ లేమీ వుండకూడదు. అదీ వారి చిక్కు'

'భర్తలేవారే—మాకు నీతీ నియమం లేవనుకున్నారా!' అన్నది ఆశాప్రియ కోపంగా.

మధ్యలో అనూరాధ అందుకుంది.

'ఆయనఅభిప్రాయం, - సినిమాలోనూ, యింట్లోనూ వాళ్ళే భర్త కాకూడదని.' అని నవ్వింది.

'అంటే, తెరపై నటించినట్లు యింట్లోకూడా నటించడం జరక్కపోయినప్పుడు పేచీలొస్తాయి. అవినంగా వివాహం, భర్త అంతరాయాలేమో' అన్నాను

'పెండ్లిచేసుకుంటేనే, సినిమాతారపై అపవాదు లేస్తున్నారు. చేసుకోకపోతే, యింక మమ్మల్ని బ్రతకనిస్తారా!' అన్నది ఆశాప్రియ.

'చేసుకుంటేనే సంఘం వేసిన అపవాదుల్ని పరిగణించడం జరుగుతుంది. 'భర్తని పైకి, అడ్డగాపెట్టింది' అంటారు నలుగురూను. పైగా, స్వేచ్ఛకు వ్యక్తిత్వానికి, భర్త ఆటంకం అనక తప్పదు—భర్తతోపాటు పిల్లలువొస్తారు.' అన్నాను.

'బాబోయ్! యివన్నీ వింటుంటే భయమేస్తుంది. ఇంకానయం, నేను పెండ్లిచేసుకున్నానుకాదు' అన్నది అనూరాధ.

'పెండ్లి కానివాళ్ళు కాలేదని గొప్ప,—'

ఇంకా ఆశాప్రియవాక్యం పూర్తికాకుండానే అనూరాధ లేచింది—ఎవరో కొత్తజనం వొచ్చి, చుట్టేశారు.

'నా కార్లో మిమ్మల్ని డ్రాప్ చెయ్యమంటాను.' అన్నది అనూరాధ.

'అల్లాగే' అని లేచాను.

*　　*　　*

మూడునెలలు గడిచాయి. మరోనెలకూడా గడిచింది. ఆశాప్రియకు ఆడశిశువున్న వార్త తెలిసింది. నామకరణ మహోత్సవానికి ఆహ్వానపత్రాలొచ్చాయి. 'మా పాపాయిని దీవించండి.—'అని ఆహ్వానంపైన, పాపాయి ఫోటో వేసింది. ఆ ఫోటో చూచుకుని ఎవరిపోలికో తేల్చుకోలేక పోతున్నాను. గుంటకళ్ళనుబట్టి, వాళ్ళనాన్నపోలికే ననుకున్నాను—పుట్టగానే పోలికలుకట్టడం ఎవరితరం? ఆశాప్రియ వివాహానికి నేను బహుమానం యివ్వలేకపోయ్యాను. ఆశాప్రియ ఆవిషయం అన్నదికూడా. ఈసారేనా పాపకు ఖరీదైన బహుమానం యివ్వాలనిపించింది. కానీ, నాదగ్గర డబ్బులేదు. ఆమె నటిస్తున్న చిత్రం 'న్యూఢిల్లీ'. అంచేత వెండి 'కుతుబ్ మీనార్' యివ్వాలనుకున్నది. దానికి చాలా డబ్బుకావాలి. బారసాల వారంరోజుల్లోవుంది. ఏంచెయ్యను? ఓ భావం బుర్రలో ప్రవేశించింది.

సాయంత్రం అనూరాధయింటి కెళ్ళాను. ఆమె ఎనిమిదింటికి యింటికొచ్చింది.

'విన్నావా?' అన్నది ఆత్రుతగా.

'ఆ, ఆ, అందుకే వొచ్చాను' అన్నాను.

'ఏమిటీ?'

'పాపాయిని దీవించి వెళ్ళండి—' అని నవ్వాను.

అనూరాధ చిత్రంగా నవ్వింది.

'అది కాదు. మావారికి పీడాకులువిందుయిస్తున్నాను-మీరూవచ్చి, పీడాకులివ్వండి...' అని యింకానవ్వుతోంది.

'నీ పెళ్ళో?'

'పెండ్లికావడం, భర్తకి స్వస్తిచెప్పటం జరిగాయి"
అని, యింకా యింకా నవ్వుతోంది.

'ఎవరికీ తెలీదే' అని ఆశ్చర్యపడుతున్నాను. 'భర్త ఎవరు చెప్పావో...' అన్నది అనూరాధ.

'... ...?'

'హయగ్రీవరావుగారు, కల్పతరువు కథానాయకుడు' అంది.

'నిజం!'

• నిశ్శబ్దం.

'ఎందుకు? ఎప్పుడు?'

'ఈమధ్యనే, ... ఎందుకో తెలీదు, ఇద్దరికీ సరిపళ్ళేదట. విడిచిపెట్టాడట.' అన్నది.

ఆశాప్రియ విడిచిపెట్టిందా, విడిచి పెట్టబడిందా!' అని అడిగాను.

'బాబోయ్, నీవ్యాఖ్యానాలు నాకర్థంకావు. విషయం అది'

'ఇప్పు డత నేం చేస్తున్నాడు?'

'తన పేర్లు తీసుకుపోయి స్వంతంగా మగో చిత్రం తీస్తాడట. దన్ను బుక్ చెయ్యడానికి రాయబారాలు జరుగుతున్నాయి' అన్నది. నేను తెల్లబోయాను.

'మరి బారసాలో?'

'పాప చేచిక్కినతర్వాత, బహుశ బాపజేలా... వం
చలా...!' అన్నది.

నేను అనూరాధ హాస్యం హర్షించేస్థితిలో లేను.

'నువ్వు నాకో సహాయం చెయ్యాలి. పాపకు బహుమానం యిద్దామనుకున్నది; కొంచెం డబ్బుసహాయం... మళ్ళీ యిచ్చివేస్తాను...' అన్నాను.

అనూరాధ పూర్తికే తెగనవ్వుతోంది.

'నువ్వు మళ్ళీయిస్తానంటే నమ్మను—ఐనా యిస్తాను- తీసుకో.'

నాకు అనురాధపై కోపంవచ్చింది. కాని నిగ్రహించుకొని, ఆ డబ్బుతీసుకొని వొచ్చేశాను.

* * *

'కుతుబ్ మీనార్' తీసుకొని ఆశాప్రియ ఇంటికి వెళ్ళాను. నేను వెళ్ళటం ఆలస్యమైంది-రాత్రి ఎనిమిదిదాటింది జనం అప్పుడే చూసి వెనక్కి తిరిగిపోతున్నారు; ఓ అరడజను మందిమి మిగిలాము. అనూరాధకూడా వెళ్ళిపోయింది. ఒక పెద్దమంచముపైన ఐదారుదిండ్లు అమర్చుకుని వాటికి జేర్లబడి ఆశాప్రియ కూర్చుంది. పాపాయి అందంగా అలంకరించబడిన తొట్టిలో ఉన్నది.

ఆశాప్రియలో వుత్సాహం కనబడలేదు. నీరసంగా, దిగులుగా వున్నట్లు తోచింది. పాపకేసిచూసి—

'చాలా బాగుంది,... వాళ్ళనాన్నపోలికే' అన్నాను.

ఆశాప్రియ విషాదంగా నవ్వింది.

'నిజంగానా?' అన్నది.

'చాలాభాగం ఆయనపోలికే... అవును నే విన్నది నిజమేనా?' అన్నాను.

'ఆయనపోలికే అంటే ఆయనునమ్మలేను. ఇంక పరాయి వాళ్ళేంనమ్ముతారు?'

'నిజం?'

'అంచేతే చెడింది.'

'ఇదిగో మీ పాపకు' అని కుతుబ్ మీనార్ బల్ల మీద పెట్టి ప్రదర్శించాను.

'చాలా బాగుంది—అవుతే— నీ కెక్కడిది యింత డబ్బు?'

'డబ్బుకేం' అని తప్పించేశాను.

'చెబుదూ—'

'నా గడింపే—'

'కోతలుకొయ్యకు. నాలుగ్గదొందలు అవదూ?

'అయింది.'

'ఇంత ఖరీదైంది యిస్తే జనం ఏ మనుకొంటారు?' అన్నది

'ఎందరెందరో బహుమతు లిచ్చారు-అందరితో పాటు నేనూను. పైగా నేనిచ్చినట్లు అందరికీ ఎందుకు తెలుస్తుంది?

'నీ సొంతడబ్బే...?'

'అన్నమాటే. అప్పుతీసుకున్నాను.'

'ఎవరిదగ్గర?'

''చెప్పాలా?''

''ఊఁ''

'అనూరాధ.'

'నన్నడిగితే నే యివ్వనూ?' అన్నది.

నాకు నవ్వు, కోపంకూడా వచ్చాయి. తనదగ్గర డబ్బుతీసుకొని తనకే యివ్వాలిట!

పాపాయి యేడుస్తోంది. నేను లేవదీసి, ఆడించి ఆమెకిచ్చాను. పాపని ముద్దుపెట్టుకుంది నా కది చేతకాదు. తటపటాయిస్తున్నాను. పాపమొహాన్ని నామూతిమీాదనొక్కింది. అందులో ఆశాప్రియను తాకినట్లయింది. సిగ్గేసింది.

'వెడతా' అన్నాను.

ఆశాప్రియ నేత్రంలో యథార్థమైన కన్నీటితడి కాంతులనీడలు ఆసమయంలో చూశాను.

'ఊఁ' అన్న దామె.

రెండుమాసాలు గడిచినతర్వాత మరికొన్ని చిత్రమైనవి జరిగాయి. ఆశాప్రియ కూతుర్ని వాళ్ళవూరు పంపించి వేసింది. 'న్యూఢిల్లీ' చిత్రం పూర్తిచేసింది. హయగ్రీవరావు అనూరాధ కలిసి తీస్తున్న 'అమరజీవి' కూడా పూర్తయింది. రెండుచిత్రాలు ఒకేసారి విడుదలయ్యాయి 'న్యూఢిల్లీ'ని అసందర్భమైన చిత్రం అని, పత్రికలన్నీ తీవ్రంగా విమర్శించాయి; ఆ పత్రికలే 'అమరజీవి' ని మెచ్చుగుని ఆకాశానికి ఎత్తేశాయి. మరొకటి జరిగింది: అనూరాధ, హయగ్రీవరావును పెండ్లిచేసుకుంది. సినిమాప్రపంచం విస్తుపోయింది.

ఆవార్తతోపాటు పత్రికలన్నీ, మరోవిచిత్రమైన వార్త ప్రకటించాయి, 'ఆశాప్రియ' సినిమాలనుండి విరమించి వాళ్లవూరు వెళ్ళిపోతుందని.

'న్యూఢిల్లీ' చిత్రంలో ఆశాప్రియ, నిజంగా గొప్పగా నటించిందనీ, అందులో ఒక కొత్త నిజాయితీ, పరిపూర్ణతా వున్నాయనీ, నేనొక్కణ్ణే అనుకున్నాను. మా 'చంచల' లో స్వయంగా 'న్యూఢిల్లీ' పై విమర్శ వ్రాసి అచ్చుకిచ్చాడు సంపాదకుడు. ఆ రాత్రి ప్రింటర్ దగ్గరనుంచి ఆ వ్యాసం లాక్కొని చదివాను. అదికూడా యితర పత్రికల వలే, తీవ్రంగా విమర్శించింది. నే నా వ్యాసాన్ని చింపేసి, ఆశాప్రియను మెచ్చుకుంటూ మరో వ్యాసం వ్రాసి, సంపాదకుడితో చెప్పకుండా, అచ్చువేయించాను. ఆ వ్యాసంలోని కొన్ని వాక్యాలు:—

'ఆశాప్రియ యితరులకోసం తన వ్యక్తిత్వాన్ని దిగమ్రింగుకొని నటించే నైజంకలది కాదు. ఆమె నిజమైనఆర్టిష్టు. తన ఆనందంకోసం నటిస్తుంది-యితరుల మెప్పుకోసం కాదు. ఆమెజీవితం అట్లాంటిదే. ఆమె ఆంధ్ర గ్రేటాగార్బో.'

దీనికి ఫలితం: సంపాదకుడు నన్ను వుద్యోగంలోంచి తీసేశాడు.

నా కింక గడవడం కష్టం—ఇహ బిచాణా ఎత్తేసి, మావూరు పోవడానికి సిద్ధపడ్డాను. నేను వ్రాసిన వ్యాసంపడ్డ సంచిక తీసుకుని, చదివి వినిపిద్దామని ఆశాప్రియ యింటికెళ్ళాను. ఇల్లంతా చిందరవందరగా వుంది. సామాన్లన్నీ 'పాక్' చేసి మూలగా వుంచారు కుర్చీలు, సోఫాలు హాల్లో ఒకచోట చేరేశారు. మధ్యాహ్నము రెండు దాటింది. పనికుర్రాడు ఏవో సవరిస్తున్నాడు.

'అమ్మగారున్నారా ?'

'పడుకున్నారు.'

'ఇదంతా ఏమిటి?'

'అమ్మగారు సాయంత్రం మొక్కులుకెళుతున్నారండి.'

నేను లోపలికెళ్ళాను. అంతా నిశ్శబ్దంగావుంది. గోడలకి అద్దాలు లేవు. గడియారం టిక్ టిక్ లేదు కుక్క మొరుగుడు లేదు. వయలేట్ రంగు పట్టుచీర కట్టుకుని. నల్లటి జాకెట్ వేసుకుని ఆశాప్రియ కుర్చీలోకూర్చుని మొహాన్ని రెండు చేతుల్లోనూ దాచేసుకుని, దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తోంది. నా అడుగుల సవ్వడికి తటాలున మొహం పైకెత్తింది.

'అబ్బ - హడలిపోయ్యాను -'

'దేముడనుకున్నారా?'

'దేముడొస్తే హడలిపోవడం దేనికి - పైగా నాలాంటి పాపాత్ముల యిళ్ళకి దేముడొస్తాడా -' అని నవ్వింది. కాని ఆ నవ్వు కళ్ళల్లోని బరువును కదిలించలేదు.

'మీకు తెల్సా - మా కుక్క చనిపోయింది.'

'అల్లాగా - ఎప్పుడు?'

'నిన్న.'

'ఏం?'

'ఊరికనే.'

'అయ్యో పాపం.' అన్నాను; కాని సానుభూతి ఎల్లా ప్రకటించాలో తెలీడంలేదు.

'మీరు వెళ్ళిపోతున్నారటగా - ఆంధ్రదేశం విచారిస్తుంది.' అన్నాను. ఆశాప్రియ నవ్వింది.

'ఆంధ్రదేశానికి అనూరాధుంది! హాయగ్రీవగా వున్నాడు. నువ్వున్నావు' అన్నది వెటకారంగా.

'మీకు తెలీదనుకుంటాను. మీమీద వ్యాసం వ్రాసి నందుకు నన్ను ఉద్యోగంలోంచి తొలగించారు. ఇదిగో తెచ్చాను. చదవనా?'

'నా కిప్పుడవేవీ అక్కరలేదు.'

ఆమె లేచి అటూ ఇటూ పచార్లుచేస్తోంది.

'పోనీ మరొకప్పుడు చదువుకోండి.'

ఆ పత్రిక ఆమెచేతికి అందిచ్చాను. దాన్ని తీసుకుని సోఫామీదికి గిరాటెట్టి నా కళ్ళల్లోకి తీవ్రంగా చూసింది.

'నన్ను తిట్టినందుకు నీకు ఉద్యోగం లభించింది! నన్ను మెచ్చుకున్నందుకు—పోయింది.'

ఏదో జ్ఞప్తికి తెచ్చుగుని లోపలికెళ్ళి మనియార్డరు ఫారం తెచ్చింది.

'నువ్వు అనూరాధకి ఎంత బాకీ?' అన్నది.

ఫలానంత అన్నాను. బాగ్ తీసి నోట్లకట్టను బైటికితీసి పనికుర్రాడిని కేకేసి వాడికిచ్చింది. ఫారం నన్ను పూర్తి చెయ్యమంది; చేశాను. కట్టిరమ్మని కుర్రాడిని పంపింది.

'ఈ మేడ అద్దెకిస్తున్నాను; రెండొందలకు - నువ్వో గదిలో వుండి ఆ అద్దె అనుభవించు'

'ఉండి ఏం చెయ్యాను?'

'ఎవ్వరూ చదవని వ్యాసాలు వ్రాసుకో.'

నాకు నవ్వొచ్చింది.

'అల్లా అనడం అన్యాయం. మీరు చనిపోలేదా !' అన్నాను.

'నిజం చెప్పినవాళ్ళు బాగుపడరు' అన్నది. నాకు దాని అంతరార్థం అప్పట్లో బోధపడలేదు.

'మీరెందుకు మానెయ్యడం?'

'అసలు నే వెయ్యడం ఎందుకు ?'

'పదిమంది ఆనందంకోసం అనుకుంటా.'

'మానెయ్యడం నా ఆనందంకోసరం అనుకో.'

ఆశాప్రియ మనసిప్పి మాట్లాడగలదని నే నెప్పుడూ అనుకోలేదు. ఉద్రేకంతో కంఠం తడబడింది. కళ్ళల్లో బరువు కొండమీంది నీడలా కదిలిపోయింది; జీవితంలోంచి కలలోకి మాయమవుతున్నట్లుంది.

'నన్ను చూడ్డానికి వాళ్ళూ వీళ్ళూ వొస్తారు – మరి నువ్వెళ్ళు'.

"స్టేషనుకొస్తాను."

"నేను వెళ్ళడం యివాళ కాదు, రేపు" అన్నది.

నేనొచ్చేశాను.

* * *

ఆ మొన్నాడు సాయంకాలం స్టేషన్‌కి వెళ్ళేటప్పటికి ఆలశ్యమైంది. నేను ప్లాట్‌ఫారంమీదికి వెళ్ళగానే మెయిలు కదిలింది; ఆమె చూడ్డానికి వచ్చిన జనం తిరిగి వొచ్చేస్తున్నారు. వారిలో అనూరాధకూడ వుంది నన్ను చూసి

"నాకు మీరింకా నోటు తాలూకు అర్ధణా యివ్వాలి" అన్నది.

వెళ్ళిపోతున్న రైలు - గార్డుపెట్టె వెనుక ఎఱ్ఱదీపం మాయమైంది.

[ఇందులో వ్యక్తుల పేర్లు, చిత్రాల పేర్లు కల్పితాలే. ఏపేరైనా దేనిదైనా అన్వయిస్తే అది అజ్ఞానంవల్లనూ స్వతంత్రంచేత కాదు.]